

Demir Cevheri Gretimi

- Şefik AKKOYUNLU -

Maden Yüksek Mühendisi

En çok katma değer yaratan sektör olması bakımından madencilik, ülke kalkınmasında stratejik öneme sahiptir. Yapısı gereği ülkenin en unutulmuş noktalarına ekonomik ve sosyal imkan götüren madencilik, istihdam ağırlıklı, şehirlere göçü önleyici bir sektördür. Madencilik, köy kökenli, vasıfsız insanlar dikkate alındığında, işsizliği giderici ve bu yönü ile mahalli refah seviyesini yükseltici etkileri sebebi ile, bir anlamda, terörü önleyici fonksiyona sahiptir. Sektörün en önemli dallarından birisi olan, demir cevheri madenciliğini bu açıdan ele almak yararlı sonuçlar verecektir.

Kardemir, Erdemir ve İsdemir entegre demir-çelik tesislerinin hammadde ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak ülkemizde, demir cevheri madenciliği yapılmaktadır. Bu yönü ile sektör, demir-çelik tesislerinin ayrılmaz bir parçası durumunda olduğundan, demir-çelik fabrikalarının şartları demir cevheri üreticilerini de doğrudan etkilemektedir. Dolayısı ile, demir-çelik fabrikalarının, karşı karşıya bırakıldığı olumsuz şartlar demir-çelik üreticilerini de kapsar hale gelmiştir.

1. Entegre tesisler, yurt içinde kurulu ark ocaklı tesisler ile yurt dışından getirilen mamul ürünler karşısında haksız rekabete uğramaktadır. Aşırı derecede düşürülen fiyatlar, ülkemiz entegre demir-çelik üreticilerini derinden etkilemiş ve bu tesisler dayanma güçlerinin sonuna gelmiştir.

2. Gerekli yatırımlar yapılmamış veya geciktirilmiş, böylece entegre tesisler global krize güçsüz yakalanmıştır.

3. Personel politikası sadece işçiye yüksek ücret vermek gibi algılanmış, tesisler yetenekli idareci ve personelle entegre donatılmamıştır. Böylece çok yüksek işçiliklerle, düşük verimle çalışmak durumunda kalmışlardır.

4. Tesislerin sadece zararları karşılanmış, yani sadece acıktıkça eklemek verilmiş ama, eklemek pişirmesi için teşvik edilmemiştir.

5. TDÇİ bütünü ile düşünülmeden, sadece Kardemir ve İsdemir özelleştirme kapsamına alınmış, Karabük özelleşmiş, ancak gerekli tedbirler alınmadığı ve TDÇİ'nin uzman kadrolarından yararlanamadığından, tesisler daha da karmaşık problemlerle karşı karşıya bırakılmıştır.

Entegre tesislerin içinde bulunduğu durumu böylece tesbit ettikten sonra, ülkemiz demir cevheri üreticilerinin karşılaştıkları zorluklar daha da iyi anlaşılacaktı. Fabrikalarımızın yıllık demirli hammadde ihtiyacı yaklaşık 10 milyon ton civarındadır. Yurt içi üretim kapasitemiz 6.5 milyon ton olmasına karşılık, fiili üretim yıllık 5 milyon ton'un biraz üzerindedir. Aradaki fark fabrikalarımız tarafından ithal edilerek karşılanmaktadır.

Ülkemizde üretilen demir cevherinin büyük bir bölümü (yaklaşık 3 milyon tonu) TDÇİ tarafından üretilmekte olup geriye kalan kısım özel sektör üretimidir. Gerek devlet sektörü, gerekse özel sektör demir cevheri üreticilerinin içinde buldukları ortam şöyledir.

1. Hiçbir şekilde desteklenmeyen, kendi haline bırakılarak ekonominin ağır şartları ile mücadele etmesi seyredilen demir cevheri üretimi, ithal cevherlere karşı haksız rekabetle karşı karşıya getirilmiştir.

2. Yurt içi demir cevheri fabrika maliyetlerinin % 65'i taşımadan (karayolu+demiryolu) gelmektedir. Maliyet içindeki madenci payı ancak % 35 seviyelerinde kalmaktadır.

3. Fabrikalarımız yurt içi cevher maliyetlerinin düşürülmesini istemekte, bunu da madenciden beklemektedir. Halbuki taraflardan biri de yüksek fiyatla cevher taşıyan TCD-D'dir, ancak bu konuda hiçbir olumlu çabaya girmemektedir.

4. Yurt içi cevher üretiminin sahipsiz bırakılması, ithalatın giderek artması, yurt içi üretimin düşmesi sonucunu oluşturmuştur. Bilinen sahalarda üretim istenilen seviyede olmadığı gibi, etüt-arama ve cevher zenginleştirme zaten yapılamaz konuma gelmiştir.

Tesbit etmeye çalıştığım husus, hem entegre demir-çelik tesislerinin ve hem de bağlı olarak demir cevheri madencileri zor durumda olduğudur. Sektörün içinde bulunduğu bu kritik günlerde, her kurumun kendi çözümünü üretmesi, problemi çözmeye yetmeyecektir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı gibi meselelere makro düzeyde bakacak bir kurumun meseleyi ivedilikle ele alması ve ülkemizin yararına olacak çözümleri bir an önce yürürlüğe koyması gerekmektedir. Madenciler

açısından durum şudur.

1 . Ülkenin en ücra köşelerinde faaliyette bulunarak istihdam yaratmaktadır.

2. Köy kökenli vasıfsız işçilerden, sanayi işçisi oluşmasına önemli katkı sağlamaktadır.

3. Madencilik, riski yüksek ve yatırımın geriye dönüşü uzun süre alan bir sektördür. Böyle bir sektöre yatırım yapanlara teşvik verilmesi bile mani olunmamalıdır.

4. Madencilik en riskli sektör olması ve bütün alt yapı yatırımlarının da (yol, enerji, iletişim v.s.) madenciler tarafından yapılmasına karşılık, diğer sektörlerden daha çok vergi ve madencilik fonu v.s. adı

altında hazineye katkı sağlamaktadır.

5. Fabrika maliyeti bulunurken, ithal cevhere ödenen döviz çıplak hesaplanmaktadır. Halbuki çeşitli teşviklerden doğan gerçek döviz maliyeti dikkate alınarak maliyet bulunmalıdır.

Sonuç olarak, yurt içi kaynaklarımızın en iyi şekilde değerlendirilmesine olanak sağlayacak tedbirlerin isabetle alınması yönünde çalışmalar yapılması ile, içinde yaşanan krizin atlatılacağı ve böylece ülke ekonomisinin kazançlı çıkacağı unutulmamalıdır.

E.T.K. Bakanı Sayın ZIYA AKTAŞ'a Sektörün Sorunları Aktarıldı

- Bülten Kurulu -

Madencilik sektörünün Sivil Toplum Kuruluşlarının Başkanları Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sn. Ziya AKTAŞ'la görüşmeler . 26.01.1999 günü madencilik sektöründeki sivil toplum kuruluşlarının başkanları ETK Bakanı Sn.Ziya AKTAŞ'ı ziyaret ederek başarılar dilediler. Sayın AKTAŞ'a ortak görüş olarak aşağıdaki önerilerini sundular. ETK Bakanı Sn. AKTAŞ sektörün sorunlarının çözümü doğrultusunda çaba harcayacağını belirtti.

1- KISA VADELİ, ACİL SORUNLAR :

- Isınma ve sanayi amacı kömür ithalatı kontrol altına alınmalıdır. Alınacak kararlar, 60 gün içinde tespit edilip yayınlanmalıdır. Çünkü mevcut ithal stoklar gelecek yıl için dahi yeterlidir. Stokların daha da büyümesine engel olunmalıdır. Aksi halde yerli işletmeler tamamen tasfiye olacaktır.

- Özellikle yer altı kömür işletmelerinin, üretimlerine ara vermeleri mümkün değildir. Tüm yatırımların ve mevcut rezervlerin tamamen kaybı söz konusudur. Bu nedenle; TEAŞ termik santrallerinin, özel sektör işletmeleri ile de kömür satın alma anlaşmaları yapması zorunluluktur.

- Krom üreticileri için, stok karşılığı kriz kredisi ihdas edilmelidir.

- Son yıllarda, hızla gelişen endüstriyel hammadde ihraçlarında, ortaya çıkan liman problemleri acilen çözümlenmelidir.

- Danıştay 6.Dairesi; Bergama-Ovacık altın madeni için verdiği kararda, siyanürle altın elde edilmesinde göze alınamayacak

ölçüde riskler bulunduğuna işaret etmiştir. Tesis tamamlandığına göre, olası risklerin ölçülebileceği bir durum ortaya çıkmıştır. ETK Bakanlığı; Çevre Bakanlığı ile koordineli olarak, mevcut tesisin performans tespitini yapmalı veya yaptırmalıdır.

2- ORTA VADELİ SORUNLAR:

- ETK Bakanlığı, kendi dışındaki kurumların, Maden Kanunu veya diğer kanunlara aykırı biçimde yürürlüğe koydukları yönetmeliklerin değiştirilmesini sağlamalıdır.

- ETK Bakanlığı, Maden Kanunu'nun uygulanmayan hükümleri ile Anayasa Mahkemesince iptal edilen hükümleri yerine, yeni düzenlemeler yapılmasını sağlamalıdır.

- Maden İşleri Genel Müdürlüğü, ülke madenciliğinin % 80'ine sahip kamu işletmelerinde, teknik denetim ve yönlendiricilik görevlerini mutlaka yerine getirmelidir.

3- UZUN VADELİ SORUNLAR:

- Türkiye'nin, madencilik master planı mutlaka ortaya konmalıdır.

- Bu plan gereğince maden aramacılığına, sürat ve gerçekçilik sağlanmalıdır.

4- SONUÇ

Türkiye'nin en önemli sorunlarının başında kaynak yetersizliği ve istihdam gelmektedir. Madencilik; yüksek katma değer yaratan, yoğun istihdam sağlayan ve ayrıca da, kırsalda yarattığı istihdamla iç göçü önleyici bir karaktere sahiptir.

Türkiye'de Kömür politikaları ve Temiz Kömür Teknolojileri Sempozyumu

Bülten Kurulu

Türkiye gibi enerji ihtiyacı giderek yükselen; buna paralel olarak enerji kaynakları ithalatı artan, finansman bağımlılığı olan ve enerjiden kaynaklanan çevre sorunları yaşayan ülkemizde, enerji sektöründe verimliliği yükselten teknolojilere ve teknoloji değerlendirme geliştirme çalışmalarına özel bir önem verilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Kömür ülkemiz birincil enerji kaynakları arasında yer almakta olup; elektrik üretiminde, teshin ve sanayide kullanılmaktadır. Enerji kaynaklarında dışa bağımlılığı azaltmak amacıyla ülkemiz kömürlerinin kullanımı kaçınılmaz hale gelirken kömürün temiz ve verimli kullanımı da bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenlerle kömürlerimizin yeni teknolojilerle değerlendirilmesi konusunda ülkemizde yeterli ve ciddi adımlar atılması gerekmektedir.

Yerli enerji kaynaklarımızdan kömürün değerlendirilmesine ilişkin politikaların çevre ve teknoloji boyutlarını da içerecek biçimde belirlenmesi amacı ile aşağıdaki kapsamda 21-22 Ekim 1999 tarihinde Milli Kütüphane-Ankara'da Odamız ile Kimya Mühendisleri Odası'nın ortaklaşa düzenledikleri "Türki-

ye'de Kömür Politikaları ve Temiz Kömür Teknolojileri" konulu sempozyum gerçekleştirilecektir.

KAPSAM:

- Enerji sektöründe kömürün yeri
- Türkiye'deki enerji sektöründeki planlamalar; ithal kaynakların sektördeki yeri ve ülkemiz kömür üretimi ve tüketimine etkileri
- Türkiye'nin kömür kaynakları ve bu kaynakların değerlendirilme imkanları
- Türkiye'de kömür üretim yöntemleri, teknolojileri ve kullanımındaki sorunlar
- Kömür üretimi ve kullanımından kaynaklanan çevre sorunları ve önlemleri, ulusal düzenlemeler ve uluslararası sözleşmeler
- Temiz kömür teknolojileri; uygulanabilirlik ve gelişme düzeyleri, ekonomileri, yerli kömürlerin bu teknolojiler ile değerlendirilmesi ve teknoloji seçimi
- Kömür zenginleştirme ve iyileştirme teknolojileri
- Akışkan yatakta yakma teknolojileri
- Kömür gazlaştırma teknolojileri.

Kalemaden'de Nöbet Değişimi

Bülten Kurulu -

1990 yılında kurulan ve yeni bir şirket olması- na rağmen çok kısa sürede sektöründe öncü kuruluş olan Kalemaden'de 15.03.1999 günü Genel Müdürlük görevine Sn. Hicabi ERARSLAN atandı. 1954 doğumlu olan Hicabi ERARSLAN İÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümünden 1980 yılında mezun oldu ve aynı

tarihte Kale Grubun- da çalışmaya başladı. Kale Grubunun çeşitli kademelerinde görev yapan ERARSLAN daha önce Genel Müdür Yardımcılığı görevini yürütüyordu.

